УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

10. октобар 2018. године

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. *Датум и орган који је именовао комисију*: 12. септембра 2018. године, Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду.

Одлуком бр. **2415/1** Наставно-научног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду образована је Комисија за одобрење теме за израду докторске дисертације коју је Маријана Јурошевић-Козомара пријавила под насловом „Француске књижевне теме у српској књижевној периодици од 2000. до 2010. године“.

2. *Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:*

1. др Милица Винавер-Ковић, доцент, романистика, 11.07.2018, Филолошки факултет Универзитета у Београду
2. др Весна Елез, ванредни професор, општа књижевност, 14.07.2016, Филолошки факултет Универзитета у Београду
3. др Марија Џунић-Дрињаковић, ванредни професор, романистика, 24.12.2013, Економски факултет Универзитета у Београду

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Кандидаткиња у својој биографији наводи да је рођена 5. августа 1986. године у Београду, где је завршила основну школу и Филолошку гимназију (одељење за

француски језик). Завршила је основне студије француског језика и књижевности 2009. године са просечном оценом 9,27 (девет и 27/100) и тиме стекла назив професора француског језика и књижевности. Током студија била је корисник стипендије Министарства просвете и спорта Владе Републике Србије. Током студија имала је различите волонтерске активности и професионалну праксу. Кандидаткиња се уписала на докторске студије на Филолошком факултету Универзитета у Београду после завршених основних студија, 2010. г, без завршавања мастер студија јер је тадашњи законски оквир то дозвољавао. Изабрала је модул књижевност.

У периоду од 2007. до 2010. године радила је на пословима консекутивног превођења у амбасади Гвинеје у Републици Србији, као и повремено за жири републичког такмичења музичких школа Србије. Током 2010. године радила је као професор у XIV београдској гимназији. Наводи да је од 2013. до 2017. године била запослена у једној француској компанији, на пословима комерцијале и превођења стручних текстова. Од 2018. године запослена је као професор француског језика на Факултету за пословне студије и право Универзитета Унион. Говори француски, енглески и шпански језик, а служи се и грчким.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Кандидаткиња у пријави није навела објављен научни или стручни рад.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, а у првом реду у списак положених испита и израђених самосталних истраживачких радова на докторским студијама, Комисија сматра да кандидаткиња Маријана Јурошевић-Козомара испуњава услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА
НАПОМЕНА:

За ментора је предложена др Милица Винавер-Ковић, доцент Филолошког факултета Универзитета у Београду, Катедра за француски језик и књижевност.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

1. *Наративни поступци у Дидроовим романима*, Нови Сад : Матица српска, 1997.
2. „'De l'utilité et de l'inconvénient de l'histoire pour la vie', selon le comte de Tilly", *La langue et la littérature à l'épreuve du temps*, Kragujevac, 2013, стр. 99-106.
3. „Autofiction - fiction du Je, du Moi, de (du) Soi?", *Penser l'autofiction: perspectives comparatistes = Preispitivanja: autofikcija u fokusu komparatistike*, Belgrade, 2014, стр. 135-141.
4. „Loin des barbares, parmi les sauvages: le duc de La Rochefoucauld-Liancourt au Canada", *Le Canada: les nouvelles idées pour le nouveau monde = Canada: new ideas for the new world*, Belgrade, 2014, стр. 93-109.
5. „La vocation écologique et environnementale dans le champ littéraire français", *Les études françaises aujourd'hui (2014). Pourquoi étudier la grammaire? Théories et pratiques; La Nature, mère ou marâtre: représentation, concepts et leur puissance contestataire dans les littératures de langue française*, Belgrade, 2015, стр. 397-417.
6. „Герасим Зелић и Французи", *Срби о Французима - Французи о Србима*, Београд, Филолошки факултет; Друштво за културну сарадњу Србија - Француска, 2015, стр. 51-72.

Комисија сматра да др Милица Винавер-Ковић, доцент, испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област француска књижевност.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. *формулације назива тезе (наслова)*

Комисија закључује да је радни наслов тезе „Француске књижевне теме у српској књижевној периодици од 2000. до 2010. године" јасан и да адекватно репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. *предмета (проблема) истраживања*

Проблем који кандидаткиња жели у својој тези да истражи до сада није научно обухватно обрађен за дати период: реч је о идентификовању и анализи чланака посвећених, у целини или делимично, француским књижевним темама, а објављених у српској књижевној периодици од 2000. до 2010. године. Ти чланци треба да буду пописани, описани у погледу обима, садржине и заступљености у појединим часописима, класификовани, а затим је потребно систематизовати резултате прве фазе истраживања и

контекстуализовати их. Другим речима, пронађене и описане текстове треба анализирати и вредновати у односу на друштвени, политички и културни контекст, како у Србији, тако и у Француској. Истраживање је оправдано и са становишта одабраног периода, јер је реч о сасвим недавној прошлости, где грађа још није научно обрађена.

Кандидаткиња се у пријави позива на констатацију о битности студија периодике као засебне дисциплине у нас, те о релевантности научних резултата насталих током вишедеценијског рада на тој проблематици. Будући да грађу у часописима одавно више не третирамо као пука сведочанства о развоју културног живота наше националне средине, већ и као делатну компоненту која мења њену идеолошка, естетичка и комуникацијска начела, Комисија налази да је у оквиру проучавања српско-француских културних и књижевних веза оправдано занимање за овакав корпус текстова, као и покушај њиховог ближег одређења и тумачења.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања подобан својом сложеношћу, актуелношћу и значајем за област истраживања дисертације.

3. *Библиографија прелиминарних истраживања*

Кандидаткиња Маријана Јурошевић-Козомара приложила је прелиминарну библиографију, коју разврстава на примарну и секундарну. Примарну чини сам корпус, односно грађа објављена у следећим књижевним часописима:

Београдски књижевни часопис, Београд (2005-2010)

Зборник Матице српске за књижевност и језик, Нови Сад (2000-2010)

Златна греда, Нови Сад (2001-2010)

Књижевна реч, Београд (2000-2004)

Кораци, Крагујевац (2000-2010)

Летопис Матице српске, Нови Сад (2000-2010)

Поља, Нови Сад (2000-2010)

ПроФемина, Београд (2000-2008)

Реч, Београд (2000-2010)

Списак наведене изабране секундарне литературе је следећи:

Андоновска, Б., Бараћ, С. и др. „Округли сто“. У: Матовић, В. и Ана Ћосић Вукић (уред.), *Значај библиографије периодике за истраживање књижевности и културе*. Београд : Институт за књижевност и уметност, 2014: 219-238.

Берман. А. *Превођење и слово или коначиште за далеког*, превод и предговор Александра Манчић. Београд: Рад, 2004.

Beetham, M. Open and Closed: the Periodical as a Publishing Genre. *Victorian Periodicals Review*, Vol. 22, No. 3 (Fall, 1989), pp. 96-100.

Brake, L. and Humpherys, A. Critical Theory and Periodical Research. *Victorian Periodicals Review*, Vol. 22, No. 3 (Fall, 1989), pp. 94-95.

Видаковић Петров, К. „Полемика: семантика, дискурс, жанр“. У: Матовић, В. (уред.), *Жанрови у српској периодици: зборник радова*. Београд: Институт за књижевност и уметност; Нови Сад: Матица српска, 2010: 331-352.

Витошевић, Д, и др. *Српска књижевна периодика: 1768-1941 : попис и други прилози*. Београд: Институт за књижевност и уметност, 1984.

Вуковић, Ђ. „За једну историју књижевне периодике“. *Српска књижевна периодика: 1768-1941 : попис и други прилози*. Београд: Институт за књижевност и уметност, 1984, 159-174.

Голубовић, З. *Ја и други: антрополошка истраживања индивидуалног и колективног идентитета*. Београд: Република, 1999.

Ђерић, Г. „Свакодневне дискурзивне праксе о „особинама народа“ и важности националног идентитета“: Голубовић, З. И др. (уред.) *Политика и свакодневни живот. Србија 1999-2002*. Београд: Институт за филозофију и друштвену теорију, 2003, 175-210.

Ђерић, Г. „Стереотип и студије о Балкану.“ *Антропологија*, 9, 2009, 11-26.

Ђерић, И. и Студен, Р. „Стереотипи у медијима и медијско описмењавање младих“. *Зборник института за педагошка истраживања*, 2, 2006, 456-471.

Евен-Зохар, И. „Положај преводне књижевности унутар књижевног полисистема“, превела с енглеског Славица Милетић. *Мостови: часопис за преводну књижевност*, 2007.

Иванић, Д. „Категорија жанра у периодици“. У: Матовић, В. (уред.), *Жанрови у српској периодици: зборник радова*. Београд: Институт за књижевност и уметност;

Нови Сад: Матица српска, 2010: 45-58.

Јањић Д., *Југословенске књижевности у француским часописима после другог светског рата*, Београд, 1986 (докторска дисертација).

Јовић, Б. и Брајовић, Т. *Појмовник упоредне књижевнности: зборник радова*. Београд: Институт за књижевност и уместност, 2013.

Казаз, Енвер „Хибридност нефикционалних жанрова“. Поговор књизи Ивана Ловреновића *Трпи ли Бог зулум: кронике 2005-2007*. Сарајево: Рабиц, 2007.

Latané, D. The Birth of the Author in the Victorian Archive. *Victorian Periodicals Review,* Vol. 22, No. 3 (Fall, 1989), pp. 109-117.

Лотман, Ј. М. *Култура и експлозија*. Београд: Народна књига – Алфа, 2004.

Матицки, М. „Историја српске књижевне периодике (Истраживања у периоду од 1996. До 2000)“. У: Живковић, Д. (уред.), *Зборник Матице српске за књижевност и језик*. Нови Сад: Матица српска, 1999, 149 – 152.

Матовић, В. (и др.) *Ревизија!: часописи као агенси књижевности и културе*. Београд: Институт за књижевност и уметност, 2012.

Матовић, В. (уред.), *Жанрови у српској периодици: зборник радова*. Београд: Институт за књижевност и уметност; Нови Сад: Матица српска, 2010.

Матовић, В. „Жанрови у периодици“. У: Матовић, В. (уред.), *Жанрови у српској периодици: зборник радова*. Београд: Институт за књижевност и уметност; Нови Сад: Матица српска, 2010: 7-16.

Матовић, В. и Ана Ћосић-Вукић (уред.), *Значај библиографије периодике за истраживање књижевности и културе*. Београд : Институт за књижевност и уметност, 2014.

Матовић Весна, *Српска модерна: културни обрасци и књижевне идеје. Периодика,* Београд: Институт за књижевност и уметност, 2007.

Николић, Д. „Етнолошко проучавање стереотипа.“: Јовановић, Б. и др. (уред.), *Етнопсихологија данас*. Београд: Дом културе Студентски град, 1991.

Новаковић Јелена, *Интертекстуалност у новијој српској поезији. Француски круг*, Београд: Гутенбергова галаксија, 2004.

Новаковић Јелена, Француска књижевност у Српском књижевном гласнику у *Сто година Српског књижевног гласника, Аксиолошки аспект традиције у српској*

књижевној периодици, уредили Станиша Тутњевић и Марко Недић, Нови Сад: Матица српска; Београд: Институт за књижевност и уметност, 2003.

Павловић Михаило и Јелена Новаковић, *Француско симболистичко наслеђе у српској поезији – француски односи 1904–2004*, Друштво за културну сарадњу Србија – Француска, Архив Србије, Београд, 2005.

Палавестра Предраг, Идеологија и мисија књижевних часописа – пример Босанске виле и Српског књижевног гласника у *Сто година Српског књижевног гласника*. Београд: Институт за књижевност и уметност, 2003.

Пековић, С. „Поетика комуникацијског текста у часописима“. У: Матовић, В. (уред.), *Жанрови у српској периодици: зборник радова*. Београд: Институт за књижевност и уметност; Нови Сад: Матица српска, 2010: 219-244.

Петров, А. „Периодика као жанр“. У: Матовић, В. (уред.), *Жанрови у српској периодици: зборник радова*. Београд: Институт за књижевност и уметност; Нови Сад: Матица српска, 2010: 17-44.

Петров, А. (уред.), *Прилози за историју српске књижевне периодике*. Нови Сад – Београд: Матица српска – Институт за књижевност и уметност, 1990.

Петровић, Д. *Француско-српски односи 1800-2010*. Београд: Институт за међународну политику и привреду, 2011.

Попадић, Д. И Биро, М. „Аутостереотипи и хетеростереотипи Срба у Србији“. *Нова српска политичка мисао*, VI, 1-2, 1999.

Pykett, L. Reading the Periodical Press: Text and Context. *Vicotrian Periodicals Review*, Vol. 22, No. 3 (Fall, 1989), pp. 100-108.

Ристић, Б. *Француска књижевност у српским књижевним новинама и часописима до 1941. год*ине. Нови Сад, 2016 (докторска дисертација).

Сретеновић, С. Француско-српски односи у XIX i XX веку, *МР 4*, 2009. 536-558.

Стојановић, М. *Увод у теорију жанрова*. Београд: Институт за књижевност и уметност; Панчево: Мали Немо, 2009.

Тодорова, М. *Имагинарни Балкан*. Београд: XX век, 1999.

Тутњевић, С. „О интерактивности периодике и жанра“. У: Матовић, В. (уред.), *Жанрови у српској периодици: зборник радова*. Београд: Институт за књижевност и уметност; Нови Сад: Матица српска, 2010: 59-74.

Hughes, L. Turbulence in the „Golden Stream“: Chaos Theory and the Study of Periodicals, *Victorian Periodicals Review*, Vol. 22, No. 3 (Fall, 1989), pp. 117-125.

Циндори, М. „Књижевни жанрови у листу Политика (1904-1915)“. У: Матовић, В. (уред.), *Жанрови у српској периодици: зборник радова*. Београд: Институт за књижевност и уметност; Нови Сад: Матица српска, 2010: 169- 198.

Чалић, М. Ж. *Историја Југославије у 20. веку*. Превели с немачког Ранка Гашић и Владимир Бабић. Београд: Клио, 2013.

Шутић, М. (уред.), *Књижевне теорије XX века*. Београд: Институт за књижевност и уметност, 2004.

Wolff, M. Damning the Golden Stream: Latest Thoughts on a Directory of Victorian Periodicals, *Victorian Periodicals Review*, Vol. 22, No. 3 (Fall, 1989), pp. 126-129.

4. Циљеви истраживања

Кандидаткиња је себи поставила циљ да утврди који текстови су у реченом скорашњем периоду објављени на француске књижевне теме, те да њихов број и обим евентуално упореди са сличним текстовима у одређеним претходним временским периодима. Следећи постављени циљ био би да се идентификовани текстови класификују по тематским и жанровским криетријумима.

Пошто кандидаткиња има у виду да „периодичне публикације непосредно утичу на формирање и трансформације националних, културних и књижевних образаца и канона“, као трећи циљ поставила је утврђивање и проналажење повезаности и условљености између идентификованих текстова, односно третирања француских књижевних тема у њима с једне стране, те друштвених и политичких збивања и процеса у обе земље, с друге стране. То би је водило ширим закључцима о везама између двеју књижевности и двеју култура у савремено доба.

Кандидаткиња наводи и неколико хипотеза о третирању француских књижевних тема у нашим књижевним часописима, од којих би пошла у свом истраживању: „интересовање за француску књижевност у великој мери је и даље присутно због историје међусобних односа две земље, као и због прогресивног и све већег окретања ка Европи и европским вредностима“; „хоризонт очекивања публике променио се у односу на претходни век, па јој више није потребно „упознавање“ са француским писцима; зато се више не преносе само познати писци представници одређених праваца, већ је више простора дато савременицима“; пошто шири друштвени контекст утиче на одабир садржаја часописа, могуће је установити „конкретне везе које упућују на веће или мање преношење само

одређених текстова са одређеном тематиком карактеристичном за дати тренутак“; најзад, кандидаткиња претпоставља да ће „кроз призму текстова на француске књижевне теме препознати савремене књижевне и културне тенденције у Србији“. Због тога ће узети у обзир „како уређивачку политику часописа, тако и друштвене тежње условљене политиком савременог доба, а не би требало занемарити ни хоризонт очекивања публике којој је одређени часопис намењен“.

5. План рада и методе истраживања

Оријентациони план рада који наводи кандидаткиња садржи пет поглавља.

У првом делу рада кандидаткиња жели да дефинише методолошки оквир за понуђено истраживање. Представила би теорију полисистема израелског теоретичара књижевности и културе Итамара Евен-Зохара, као и њене могућности и ограничења када је реч о истраживању периодике. Утемељена деведесетих година прошлог века, под утицајем руског формализма, ова теорија књижевно дело посматра у оквиру његовог контекста и културе у коме је настало. Исто тако, и преводна књижевност је неодвојиви део полисистема, шире културе и контекста. По Евен-Зохару, ванкњижевни фактори су ти који играју кључну улогу при одабиру онога што ће се преводити, а утицај који текст и преводилац врше један на други је узајаман. Служећи се поставкама теорије полисистема, рад ће покушати да преиспита и открије да ли постоји веза између текстова који испуњавају стране српске периодике и ширег друштвено-историјског контекста и времена у коме живимо и на крају, да ли они као такви утичу на формирање одређених представа и стереотипа о француској култури. У овом делу биће приказана и теорија рецепције Ханса Роберта Јауса, управо зато што разматра шта је нека средина у одређеном тренутку могла да прихвати из страних књижевности (Константиновић, 2002). Уз помоћ упоредног начина проучавања, кандидаткиња ће настојати да уочи извесне нове елементе у развоју наше периодике, а са њом и у развоју наше културе и културних тежњи насталих под утицајем француске књижевности.

У другом делу бавиће се друштвеним, историјским и политичким приликама које су обележиле живот обе земље у првој деценији 21. века. После тога ће анализирати да ли и у којој мери на појављивање текстова на француске теме утичу политички односи две земље (који су у целини, кроз историју, посматрани као пријатељски и савезнички). Кандидаткиња полази од претпоставке да ће јој преглед савремених дешавања омогућити боље разумевање ужег културног контекста у коме су настали периодични чланци.

У трећем делу посветиће се укратко проблемима у истраживању периодике, а пре свега теоријској основи у тој врсти проучавања, представиће жанрове периодике и њен историјски развој. Нагласак ће ставити на њену улогу у формирању јавног мишљења и колективних представа, те на утицај који периодика врши у формирању и установљавању како националних образаца, тако и поимању „Другог“; у овом случају потребно је усредсредити се

на доминантно поимање француске културе у Србији. Кандидаткиња ће направити и паралелу о улози књижевне периодике почетком 20. и 21. века.

У четвртом делу, у уводу ће бити дат кратак преглед резултата ранијих истраживања о француским темама у нашој периодици (реч је о периоду раног 20. века), која кандидаткиња намерава да упореди са резултатом сопственог истраживањима (период почетка 21. века). Главнина овог дела тезе бавиће се представљањем чланака на француске теме, утврђивањем обима, њиховом систематизацијом и жанровском класификацијом. Биће представљени сви часописи који су ушли у корпус истраживања (Летопис Матице српске, ПроФемина, Златна греда, Књижевна реч, Реч, Кораци, Београдски књижевни часопис, Поља и један научни часопис, Зборник Матице српске за књижевност и језик) и дат преглед текстова у њима уз пропратну селективну библиографију чланака. Значајно поглавље међу обрађеним чланцима заузеће свакако преводна књижевност. Ради објективности приказа, кандидаткиња је одабрала периодику која излази у престоници и у регионалним центрима, на основу угледа, дужине излажења, релевантности, публике којој се обраћа: „*Летопис Матице српске*, основан 1824. године, најчешће је сматран конзервативним гласилом, може се рећи да је то била и, донекле, остала његова битна одлика. *ПроФемина*, основана 1995. године,часопис је за женску књижевност и културу. *Златна греда*, у издању Друштва књижевника Војводине, излази од 2001. године и лист је за књижевност, уметност, културу и мишљење. *Књижевна реч* је часопис са значајним утицајем на књижевну и културну сцену у периоду од 1972. до 2004. године. *Реч*, часопис за књижевност, културу и друштвена питања, излази од 1994. године, покренут је од стране смењене редакције листа *Књижевна реч*. *Кораци*, часопис за књижевност, уметност и културу из Крагујевца своју традицију негује већ 50 година. *Београдски књижевни часопис* свој први број издаје 2005. године, покренуло га је књижевно друштво „Хиперборeја“, које је исте године основала група београдских писаца и интелектуалаца. *Поља,* часопис за књижевност и теорију, са мањим прекидима излази од 1955. године и својом трајношћу је обезбедио дубок утицај на југословенску и српску културну сцену. У *Зборнику Матице српске за књижевност и језик*, основаном 1953. године, централну осу проучавања чине српски језик и књижевност, али и поред тога часопис је отворен и за књижевнотеоријска и компаративна истраживања“.

Пети део рада биће општи закључак истраживања.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ КАНДИДАТА
НАПОМЕНА:

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је кандидаткиња

Маријана Јурошевић-Козомара подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области француске књижевности.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Милица Винавер-Ковић подобна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивну оцену о подобности кандидаткиње Маријане Јурошевић-Козомара и предложене теме докторске дисертације: „Француске књижевне теме у српској књижевној периодици од 2000. до 2010. године“, а да се за ментора именује др Милица Винавер-Ковић, доцент Филолошког факултета Универзитета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

др Милица Винавер-Ковић, доцент

др Весна Елез, ванредни професор

др Марија Џунић-Дрињаковић, ванредни професор